

Algemene conclusies

Interregionale info- en ontmoetingsdag Halle - 13 /02/2012 Overstromingen in de Zennevallei - Via interregionale samenwerking naar echte oplossingen

Ruim een jaar na de zware overstromingen in de Zennevallei klinkt de roep om oplossingen harder dan ooit. Naar aanleiding van de uitzonderlijke wateroverlast in november 2010 - en misschien juist 'dankzij' de ernst van deze gebeurtenis - kwamen vertegenwoordigers van de 3 gewesten, provincies en gemeentebesturen samen om te trachten een halt toe te roepen aan de al te vaak terugkerende overstromingen die de Zennevallei stroomopwaarts Brussel teisteren.

De eerste interregionale conferentie over de overstromingsproblematiek in de Zennevallei blijkt alvast een schot in de roos. Coördinatie Zenne vzw, Grenzeloze Schelde vzw, Contrat de Rivière Senne en het Bekkenssecretariaat Zenne-Dijle brachten meer dan 135 deelnemers bijeen : burgemeesters van de betrokken gemeenten, gedeputeerden uit de betrokken provincies, parlementsliden uit de 3 Gewesten, beheerders van bevaarbare en niet-bevaarbare waterlopen, wetenschappers, verantwoordelijken van gemeentelijke, provinciale of gewestelijke administraties en van de technische diensten, vertegenwoordigers van natuur- en milieuverenigingen uit Henegouwen, Waals- en Vlaams-Brabant en Brussel en burgers, actief rond het thema.

Samenwerking , samenwerking, samenwerking !!

Een duidelijke rode draad spon zich door de bijeenkomst: kennisuitwisseling en afstemming tussen alle betrokken actoren. De bijeenkomst van 13 februari 2012 in Halle is daarin alvast geslaagd.

Over de noodzaak om veel meer interregionaal samen te werken om het water van het Zennebekken beter te beheren bestond nauwelijks twijfel onder de deelnemers. Daarbij ging het niet alleen om de verbetering van directe informatie-uitwisseling tussen bijvoorbeeld de bedieners van kunstwerken, maar ook over de installatie van één performant informatica-systeem, voor alle betrokkenen vrij toegankelijk, waar op permanente basis gegevens beschikbaar zijn over waterniveaus en debieten in het gehele Zennebekken.

Noodscenario's moeten ook vooraf concreet en in detail worden uitgewerkt en inge oefend.

Om de noodzakelijke watersysteemkennis over het gehele Zennebekken verder te verbeteren - men kent nu al 80 % zei een wetenschappelijk onderzoeker - zou het wenselijk zijn dat de verschillende systemen van modelering inzake afvoer en waterstanden over het gehele Zennebekken in één computermodel opgaan. Zo'n geïntegreerd systeem moet het ook mogelijk maken dat tijdens een alarmfase wanneer overstromingen dreigen, tijdig de passende maatregelen kunnen worden genomen, zoals het stilleggen van de scheepvaart en een verlaging van het waterniveau in het kanaal, waardoor extra buffercapaciteit ontstaat. Als één model voor het gehele Zennebekken niet tot de mogelijkheden behoort (want er zijn ook beperkte nadelen aan verbonden) dan dienen de verschillende modellen wel compatibel met elkaar gemaakt te worden. Weinig twijfel bestond er ook rond de noodzaak om van de overstromingsproblematiek de eerste prioriteit van het waterbeleid in deze streek te maken. In dit verband verwijst men bijna steeds naar het kanaal Charleroi-Brussel dat op korte tijd een grotere rol zou moeten gaan vervullen in het oplossen van het overstromingsproblematiek.

Een verhoogd risico op overstromingen in de (nabije) toekomst

Bart Martens, voorzitter van de commissie wateroverlast van het Vlaams Parlement, schetste overzichtelijk de knelpunten en oorzaken die ook in de toekomst overstromingen kunnen veroorzaken. Omdat ons land meer en meer dicht gebouwd raakt en de bodem daardoor overal wordt verhard, vindt het water steeds minder mogelijkheden om in de bodem te infiltreren. De bodem verliest daarbij zijn 'sponsfunctie' om meer en langer water te kunnen vasthouden. De huidige stand van het onderzoek naar klimaatveranderingen wijst ook sterk in de richting van hogere neerslagconcentraties op kortere periodes. Dit kan als gevolg hebben dat we in de toekomst vaker grotere hoeveelheden water zullen moeten verwerkt krijgen.

Een interregionale deal

Voor Raymond Langendries, Minister van Staat en burgemeester van Tubize, de gemeente die telkens zwaar in de klappen deelt bij overstromingen van de Zenne, is een deal tussen de drie gewesten nodig. Gezien de hoeveelheid water die in het Waalse Zennebekken afstroomt en de ruimtelijke situatie waarin het kanaal en de rivier er zich bevinden, is de hoofdpdracht van Wallonië om zoveel mogelijk water stroomopwaarts op te houden. Diverse studies en onderzoeken zijn in voorbereiding om een grotere bergingscapaciteit in het Waals gedeelte te creëren door aanleg van overstromingsgebieden en overstroombare gebieden.

De taak van Vlaanderen en Brussel bestaat er dan in om vooral een versnelde afvoer van het water te garanderen via het kanaal Charleroi- Brussel. Kapitein Delprat van de Haven van Brussel ging in detail in op het functioneren van de technische installaties van de waterafvoer aan de sluizen. De 'schuiven', 'verlaten', langsriolen, bypasses en stuwen, die zich steeds bevinden in de directe nabijheid van de sluizen regelen deze waterafvoer. De beslissing om de afvoercapaciteit te vergroten werd eerder al genomen voor de Dender, waar de waterwegbeheerder WenZ deze maatregel aanduidde als veruit de meest effectieve maatregel om de kans op overstromingen drastisch te verminderen en de schade te beperken. Het beeld dat de bevoegde Vlaamse minister Crevits een jaar geleden gebruikte om de rol van de stuwen en verlaten van een sluis aan te duiden ("stuwen hebben dezelfde functie als de stop van een bad, hoe groter de opening, hoe sneller het water zal wegvloeiën") kwam ook hier meermaals ter sprake.

Wil men op kritieke ogenblikken, nadat alle bufferbekkens volledig gevuld zijn, toch kunnen beschikken over de mogelijkheid om de grote watermassa tussen Rebecq, Ittre, Tubize, Halle en Anderlecht versneld te kunnen afvoeren, dan is het vergroten van deze verlaten, langsriolen en stuwen van de sluizen op het kanaal Charleroi- Brussel tussen Lembeek en Molenbeek, eigenlijk de enige effectieve oplossing.

Een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid

"Ik geloof dat in dit dossier sprake is van een groeiende solidariteit en coöperatie tussen de gewesten" zei het invloedrijke Brusselse parlamentslid Arnaud Pinxteren, die ook het 'regenplan' van het Brussels Gewest toelichtte.

Maar zelfs wanneer de deal tussen de gewesten rond is, blijft er bij elke betrokkene een belangrijke verantwoordelijkheid op het vlak van brongerichte maatregelen. De Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid wil daarom ook maximaal inzetten op een beleid dat erosiebestrijdingsmaatregelen, recuperatie van hemelwater, buffering en infiltratie overal stimuleert.

Het gaat niet om 'of/of'-maatregelen, maar om 'en/en'-maatregelen: maximaal ophouden van water én een voldoende grote afvoercapaciteit achter de hand houden als het echt nodig is.

Ook aandacht voor de infrastructuur en het onderhoud van de waterwegen, evenals de uitbouw van een crisisbeheer staan op de prioriteitenlijst in Vlaanderen.

Nieuwe interregionale bijeenkomst

Op een volgende bijeenkomst willen de organisatoren van het interregionaal overleg graag van de bevoegde instanties (waterloopbeheerders en waterwegbeheerders) én hun politieke verantwoordelijken een volledig overzicht ontvangen van de reeds gerealiseerde en de geplande maatregelen om de kans op overstromingen in de Zennevallei stroomopwaarts Brussel drastisch te verminderen.